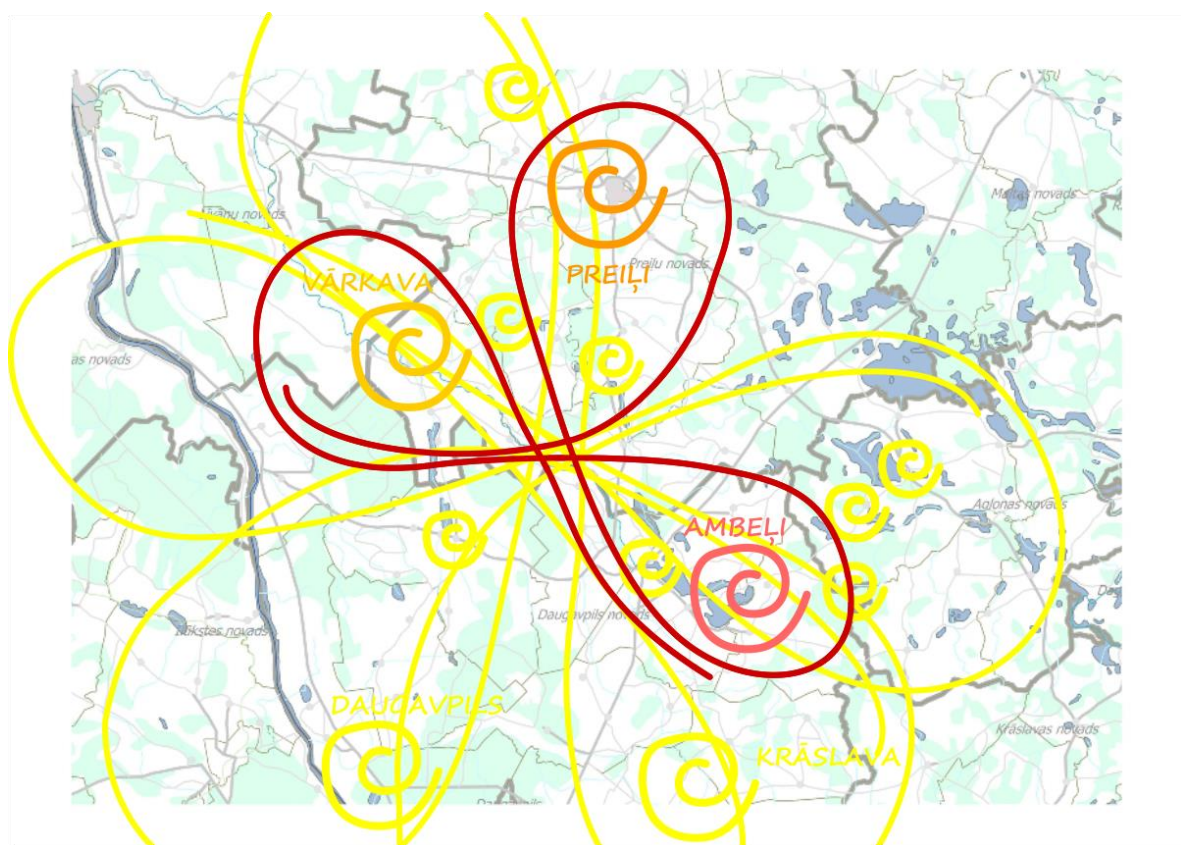

KOPIENAS AMBEĻI - VĀRKAVA - PREIĻI ATTĪSTĪBAS PLĀNS 2015. – 2020. GADAM

SEMINĀRU CIKLS IR DAĻA NO PROJEKTA NR. 4.3-24/NFI/INP-002 "LATVIJAS PLĀNOŠANAS REĢIONU UN VIETĒJO PAŠVALDĪBU TERITORIĀLĀS ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS KAPACITĀTES PALIELINĀŠANA UN ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTU IZSTRĀDĀŠANA", KO LĪDZFINANŠĒ NORVĒGIJAS FINANŠU INSTRUMENTS

Satura rādītājs

IEVADS	2
1 KOPIENAS TĀLĀKĀS DARBĪBAS STRATĒGIJA.....	4
1.1 VĪZIJA	4
1.2 KOPIENAS VĒRTĪBAS	5
1.3 ILGTERMIŅA STRATĒGISKIE MĒRĶI UN PRIORITĀTES.....	6
1.3.1 PRIORITĀTE NR.1.....	6
1.3.2 PRIORITĀTE NR.2.....	6
1.3.3 PRIORITĀTE NR.3.....	7
1.3.4 PRIORITĀTE NR.4.....	8
2 RĪCĪBAS PLĀNS 2016. – 2020. GADAM	9
3 FRAGMENTI NO ASTRĪDAS SEMINĀRU DIENASGRĀMATAS.....	11

Ievads

Būtībā šī kopiena sāka savu darbību satiekoties divām ļoti enerģiskām dāmām, katrai no savas vietas - Ilzei no Ambeljiem un Astrīdai no Vārkavas. Abas vienoja aizrautība ar permakultūra – alternatīvs, dabai draudzīgs, pielietošanā viegls un, savā ziņā nedaudz “slinks” lauksaimniecības saimniekošanas veids, kas cieši saistāms ar ekoloģiju, tradīcijās un modernā izpratnē balstītu izpratni par ekosistēmu un tās ilgtspēju. No vienkārša hobija un pulciņa šo darbošanos atšķīra dāmu pārliecība, ka šāds saimniekošanas veids ir sociālpolitiski svarīgs rīks - derīgs mūsdienu “Latvietim”, jo īpaši “Latgalietim”, kas mūsdienās saimnieko savā zemē bez ambīcijām sasniegt rūpnieciskus lauksaimniecības apmērus. Ievērojot permakultūras principus ikviens var kļūt pašpietiekams un pilnvērtīgi dzīvot no lauku zemes dāvātā vai gūt nozīmīgu reģionam tik nepieciešamo ekonomisku atbalstu mājsaimniecības ikdienā. Permakultūra ir alternatīva, bioloģiskai lauksaimniecībai tuva, videi un cilvēkiem draudzīga plānošanas un saimniekošanas sistēma ar zemu nepieciešamo monetāro un darba investīciju līmeni.

Domubiedres nolēma, ka ir vērts veidot interesēs balstītu pār-teritoriālu kopieni ar nolūku popularizēt permakultūras principus, metodes un praktisko labumu laukos dzīvojoša moderna 21. gadsimta Latvieša ikdienā, ko sniedz šis dzīvesveids.

2013. gadā tika nodibināta biedrība „Kulturys studeja *Speiga*”, kuras mērķis ir veicināt informācijas par ilgtspējīgām, vidi atveseļojošām un produktīvām saimniekošanas stratēģijām, piemērotām nelielām lauku saimniecībām/ ģimenes saimniecībām ar zemiem ienākumiem, izplatīšanu Latgalē, nokļūšanu līdz mērķauditorijai – lauku ģimenēm ar zemiem ienākumiem, šīm ģimenēm pieņemamā un uzrunājošā veidā. Tādejādi gan radot iespēju uzlabot katras ģimenes saimniecības situāciju un gan veicinot Latgales reģiona ilgtspēju caur lauku apdzīvotības saglabāšanos un lauku iedzīvotāju labklājības celšanos.

Viens no pirmajiem biedrības rīkotajiem pasākumiem bija „jam session” jeb „šļutes vīri”, kur tīkoties vīriem tie mācījās tēst baļķus un veidot tradicionālās koka mājas - guļbūves.

Vēlāk, 2014. gadā idejai un kopienai pievienojās vēl trīs enerģiskas būtnes- Anna un Liene (no Preiļu novada), un Džeina (no Vārkavas novada) tādā veidā pavērās jaunas teritorijas kur darboties, vairāk cilvēki, ko tieši uzrunāt, jo, darbojoties šajā nozarē, ātri vien tapa skaidrs, ka, lai pasākums, seminārs, meistarklase būtu apmeklēta, jāuzrunā cilvēks „aci pret aci”, ir jāskaidro, kāpēc tas ir vajadzīgs, ko varēs praktiski izmantot savā saimniecībā. Valdīja pārliecība, ka laukos cilvēki ir aizņemti bezgalīgajos darbos, tādēļ, ja zemnieks pieņem lēmumu apmeklēt kādu pasākumu, tam jābūt jēgpilnam, izglītojošam un viņa turpmākajai darbībai noderīgam. Un tieši šādus pasākumus mūsu kopiena veidoja, veido un veidos. Mēs meklējam un piedāvājam jaunus risinājumus, lai atvieglotu cilvēku dzīvi laukos, lai ieguldītais darbs būtu mazāks, bet rezultāts paliktu nemainīgs vai kļūtu ražīgāks, ekonomiskāks, vieglāk saprotams tiem, kas ar lauku dzīvi ir uz „Jūs”, tiem, kam nav materiālais nodrošinājums tehnikas iegādei, bet savus kartupeļus iestādīt gribas.

Par kopienas mērķiem tika izvirzīti:

- Bioloģiskās pārtikas pašapgādes pieaugums;
- Sadarbības, komunikācijas veicināšana;
- Energoneatkarību veicinošu produktu risinājumu/tehnoloģiju ieviešana.

Kopš kopienas dalības kopienu apmācību projektā, papildus apziņai par veiktā darba plašāko nozīmi vietas attīstībā un sociālajā iedzīvotāju izaugsmē:

- Turpinās publisko dārzu ierīkošana
- Daudz veiksmīgāk tiek veidoti informatīvi semināri par permakultūras “knifiem”
- Meistarklases 2015. gadā:
  - raķeškrāsns uzstādīšana un gatavošana uz tās,
  - kartupeļu stādīšana zem salmiem,
  - karstā komposta veidošana,
  - siera svētki- mājās gatavoti dažādi sieri,
  - lubu (skaidu) gatavošana un likšana,
  - ūdens trieces demo versija un alternatīvās enerģijas iegūšanas veidi
- Permakultūras festivāls notika 2014. un 2015. gada augustā
- Sēklu maiņas pasākums pavasarī
- Tiešā pirkšana- kopš 2014.gada novembra Preiļos
- Nometne bērniem- „Laba dzīvošana ezerkrastā” 2104.
- Satiec savu meistarū

Vairāk par aktivitātēm: <http://latgola.permakultura.lv/>

1 Kopienas tālākās darbības stratēģija

Kopienas uzdevums Latgalē un visā Latvijā ir noturēt lauku apdzīvotību, veicināt cilvēku labbūšanu laukos ar dažādu eko-tradicionālo-inovācijām bagātu, bet izmaksu ziņā necīgu tehnoloģiju ieviešanu (informēšanu par tām), balstīt lauku iedzīvotāju spēju labi dzīvot sarūkošas infrastruktūras un pakalpojumu pieejamības apstākļos, veicināt iedzīvotāju kopdarbību, veicināt attieksmes maiņu pret vērtībām, ieviešot jēdzienu “pietiek” sabiedrības ikdienā, apzināt(saskatīt) neizmantotos vietējos resursus (meklēt virzienā “atkritumi”) un meklēt iespējas to racionālai izmantošanai.

LAUKU ILGTSPĒJĪGAS DZĪVOŠANAS STRATĒĢIJA – KATRAS LAUKU KOPIENAS VIRSUZDEVUMS

1.1 Vīzija

Latgales laukos saimnieko ģimenes nelielās ražojošās bioloģiskās(t.sk.permakultūras) saimniecībās ar augstu autonomijas/pašpietiekamības līmeni, un tās sadarbojas savā starpā.

Latgales lauku sētas ir apdzīvotas, nekur nespīd sabrukušas ēkas.

Katrā sētā dzīvo dažādu paaudžu cilvēki, daļēji norobežojušies viens no otra, bet kopā

Cilvēki katrs nodarbojas ar to, kas ir prātam mīļš – dārzkopība, zemniecība, zivkopība, ražošana, pakalpojumi, utt. Katrs spēj izdzīvot pats, bet viņš zina, ka var paļauties uz kaimiņu – tuvāku vai tālāku. Katrs saimnieko pats, bet ir vietas, kur var iznomāt, piemēram, tehniku vai kādas citas dārgas lietas, ko izmanto maz, bet bez kurām nevar iztikt.

Katrā sētā ir jaunākās tehnoloģijas, bet tik lielā mērā, lai nekaitētu dabai un cilvēku veselībai un intelektam.

Izsalkušie pilsētnieki, kuriem apnicis ēst celofānu, skrien uz Latgali, kur ir tīrs gaiss, zeme un ēdiens, un lūdzās, lai par jebkādu naudu pārdod veselīgu un garšīgu pārtiku, lai atļauj paelpot tīru, nepiesārņotu gaisu.

Ir izmainīta cilvēku domāšana – no prasītājiem un lūdzējiem pašvaldībās ar pastieptu roku nav ne miņas. Cilvēki ir iemācījušies dzīvot pašpietiekami un vēl lieliski lieko pārdod.

Astrīdas vīzija

Eimu gostūs,

Pi bazneicys bars bārnu kūpā ar prīsteri gativej kuortejū vieja ģeneratoru. Pa munam jau 7 goboli pi bazneicys kolnā grīžās. Kotrs cytaiduoks. Izaver kai mežā, bet bazneicis muoksls galerejai elektreibys navajag pierkt - poši pīražoj. Īsagrīžu pi zemņika, nu kura pierkam sīnu. Vīnojamēs par apjūmu i pīguodi. Itūgodu jis vysu apmoksu gribēs ar ambim(ite myusu vītejuo nauda) - pogosts niu izdūmovs, ka nūdūkli ar var moksuoit vītejā naudā, deļ tam jam tik degvīlai vajag vaļsts naudys, bet tuos jis pīpeļneis, tiergojūt gryudu pluociņus iz Vuoceju. Ceptuvē jam pīder sastuo daļa nu kooperativa. Sastuosta jaunuokuos spletnis, ka kooperativa patmaļņiks uzstuodejs griķu patmalis, deļ tam Kruoslovys pusē griķu audzātuoji vaira navoduos labeibu iz Zarasim, a Zarasu patmalņiks ilaids pi seve nabiologicalūs gryudus i samaitovs myusejim vasalu

porceju. Zemnīks arī nūsadarboj ar selekciju - mežu teikumās drūšai izolātys audzej jaunys kulturys, kurys dasamāroj eisajam, bet korstajam vegetacejys periodam. Pīsadaleja arī Ambelūs konferencē par zīmuojim, kur vītejī zemnīki - eksperimentātuoji sabraukuši beja i daliejuos pīredzē.

Ilzes Vīzija

..labi, ka viss, kas mums ir, ir pašu sarūpēts, vairs nava jāuztraucas par to, kā un kur ticis vāktas un tas auglis, grauds, oga un arī tēja, paldies nu jau tai saulē aizgājušajai tēju vācējai, kura vairākus gadus pēc kārtas mūsu ciema iedzīvotājiem stāstīja par to, kad un kā jāvāc tējas, paldies tiem uzņēmīgajiem jaunajiem inženieriem, kuri palīdzēja mūsu prātiem ievirzīties arī tik daudz tai tehniskajā pusē, lai mēs varētu sev paši uzmeistarot daudzus, specifiskus nepieciešamos instrumentus, paštaisītās dabīgās krāsas, mēs ar vīru jau nododam šīs zināšanas arī tālāk, nākamnedēļ došos uz ciema saietu namu, kur stāstīšu jaunatnācējiem no pilsētas šādas tādas noderīgas lietas iz dzīvošanas laukos, vīrs ar jau desmito gadu pasniedz ģimenes dzīves mācību jauniešiem.

Džeinas vīzija

Kaimiņi sapulcējušies padalīties ar jaunumiem- kāds siers katrai saimniecei uz šodienu sasiets, kāds alus sabrūvēts. Galdā tiek likti paštaisīti ēdieni, dārzeni no sava vai kaimiņa dārza. Cilvēki ir laimīgi, viņi smaida, viņi SARUNĀJAS. Bērni rotaļājas un visi jūtas drošībā, pārticībā un laimīgi. Gaiss ir smaržīgs un tīrs. Šķiet visas rūpes par to, ka man nav dizainera kleitas šovakar, vai elektrības cenas atkal ceļas, vai degviela kļuvusi divreiz dārgāka sen nav aktuālas. Cilvēki ir draudzīgi, sirsnīgi, pozitīvi.

p.s. protam pēc tusiņa atkritumus sašķiro un ugunscura pelnus izkaisa dārzā :)

Lienes vīzija

1.2 Kopienas vērtības

- Latgales daba – tīra, daudzveidīga, auglīga, skaista – ir labākā vide, kurā dzīvot mums-latgaliešiem.
- Ģimene ir centrālā vērtība.
- Latgales cilvēki – konservatīvi, sirsnīgi, viesmīlīgi, dievticīgi, izpalīdzīgi – ir reģiona bagātība.
- Depopulācija ir iespēja – iespēja atgriezties, iespēja sākt jaunas prakses, iespēja jauniešiem veidot vidi, kurā nav strikti jāievēro iepriekš noteiktā hierarhija, secība, paņēmieni.
- Dzīve recesīvā reģionā kā iespēja atteikties no noplicinošās attīstības idejas “ātrāk-vairāk-lielāk” izpratnē.
- Saimniekot bērnbērniem nevis palielināt “ekonomiskās attīstības tempus”
- Ilgtspēja un pašpietiekamība, tradīcijas un jaunās atziņas ekosaimniekošanā.

1.3 Ilgtermiņa stratēģiskie mērķi un prioritātes

Kopienas darbības prioritātes izvirzītas ņemot vērā mūsu specifiku – mūsu veidotā kopiena ir nevis ģeogrāfiska, bet vienotas idejas uzturēta un balstās kopīgā redzējumā par Latgales lauku nākotni un katra biedrības darbībā iesaistītā vietu tajā. Ideju kopienas biedrs ir domubiedrs, kurš kļuvis par “pārmaiņu aģentu” savā ģimenē, ciemā, pagastā un realizē stratēģiskos mērķus caur rīcībām, kas pašam/-ai vistuvākās. Kritēriji rīcības realizēšanai ir pirmkārt “pārmaiņu aģenta” vēlme un ieinteresētība to veikt, līdz ar to dažādās ģeogrāfiskās vietās biedrības stratēģiskās prioritātes tiek realizētas ar dažādu individuāli izvēlētu rīcību palīdzību. Katru prioritāti ievieš ar vairāku risinājumu palīdzību, tajā pat laikā priekšroka tiek dota tiem risinājumiem, kuri vienlaicīgi risina vairāku prioritāšu izvirzītos uzdevumus. Izstrādājot risinājumus tiek ievērots princips, ka it viss ir resurss – tai skaitā atkritumi, tukšums, problēmas - un var tikt izmantots prioritāšu realizēšanai.

1.3.1 Prioritāte: Veidot domubiedru tīklojumu reģionā

Kopiena balstās uz indivīdiem, kuri atraduši kopīgas intereses, kopīgu viedokli nozīmīgākajos jautājumos. Jo sevišķi mūsu “ideju kopiena” ir atkarīga no katra tās dalībnieka līdzdalības līmeņa tajā. Par “pārmaiņu aģentu” savā ģeogrāfiskajā vietā (sētā, ciemā, pagastā) vai nozarē (izglītība, lauksaimniecība, sociālā sfēra uc.) jeb iniciatoru dažādu stratēģisko prioritāšu risinājumu realizācijai kopienas dalībnieks spēj būt, ja pārējie kopienas dalībnieki to atbalsta, līdzdarbojas, konsultē savu kompetenču robežās. Eksistējot mehānismiem, kā atbalsts un līdzdarbība var tikt realizēti dažādu aktivitāšu realizēšanā, kā tiek sadalītas kompetences un deleģētas atbildības kopienas dalībnieku starpā, ir viegli eksistējošā kopienā iekļauties jauniem dalībniekiem, kas var realizēties kā “pārmaiņu aģenti”. Jo vairāk “pārmaiņu aģentu” spēj iekļauties idejiskās kopienas tīklā, jo ģeogrāfiski un nozariski plašākā areālā tiek realizētas kopienas stratēģiskās prioritātes.

Mūsu kopienai esot jaunai un tikai uzsākot plašāku darbību, kopienas prioritāte ir veidot tādu darbības struktūru, kurā ir vienkārši un ērti iekļauties domubiedriem, kā arī aktivitātes veidot tādā veidā, lai domubiedri spētu uzzināt par tām un būtu ieinteresēti tajās iesaistīties, būtu ieinteresēti realizēt savus mērķus un prioritātes kopienas kopējo prioritāšu ietvaros.

Izvirzītais mērķis – uz 2020. gadu salīdzinot ar 2015.gadu trīskāršot veiksmīgi darbojošos un sadarbojošos “pārmaiņu aģentu” skaitu, veidojot vismaz 12 aktīvus darbojošos “sadarbības tīkla mezglu punktus” Latgales reģionā.

1.3.2 Prioritāte: Veicināt Latgales iedzīvotāju pašapgādi ar bioloģisku / dabīgu pārtiku.

Pārtika ir cilvēku pamatvajadzība. Cilvēku spēja nodrošināt sevi ar pašu audzētu/saražotu pārtiku samazina nepieciešamos izdevumus ēdienam, atvēlot dārgos naudas līdzekļus citām nepieciešamām lietām. Pašaudzēta pārtika ir kvalitatīva un veselīga un labvēlīgi ietekmē cilvēku veselību. Spēja nodrošināt sevi ar pārtiku bez naudas līdzekļiem dod drošumu mainīgajā krīzainajā ekonomiskajā vidē.

Latgales klimats un augsnes un zemkopības tradīcijas nodrošina iespēju pilnībā apgādāt ar kvalitatīvu pārtiku vismaz visus tās iedzīvotājus. Tajā pat laikā iedzīvotāju paradumi pirkt skaisti iepakotu lētāko produktu, lauksaimniecības tehnikas pakalpojumu sadārdzināšanās/nepieejamība, kā arī iepirkuma likuma īpatnības, kas rada priekšrocības lieltirgotājiem līdz ar to samazinot vietējās lauksaimniecības aktivitāti, rada situāciju, ka lauku iedzīvotāju pārtikas grozā pašu produkcija sastāda mazāk par 25 %.¹ Kā draudi stratēģiskā mērķa īstenošanai jāuzskata arī subsidēšanas politikas maiņa ar 2015.gadu, kuras rezultātā VAR tikt samazināts atbalsts nelielām zemnieku saimniecībām, (pašapgādes saimniecībām?) spiežot tās pārtraukt lauksaimniecisko ražošanu.

Kopienas galvenā prioritāte ir reģiona iedzīvotāju pašapgādes ar pārtiku veicināšana, tādējādi reģiona iedzīvotājus motivējot vairāk noteikt/pārvaldīt savu dzīvi, realizēt pamatvajadzību apmierināšanu paļaujoties pašiem uz sevi. Prioritāti kopienā realizē gan veicinot lētāku un bioloģisku audzēšanas tehnoloģiju izmantošanu, gan motivējot izmantot vietējos resursus pārtikas ieguvei.

Izvirzītais mērķis – Līdz 2020.gadam trīskāršot pašaudzētās bioloģiskās pārtikas patēriņu kopienā (domubiedru un domubiedru kaimiņu starpā, iesaistot kopienas aktivitātēs jaunus dalībniekus, palielinot patēriņa apjomu esošajiem dalībniekiem) salīdzinot ar 2015.gadu.

1.3.3 Prioritāte: Veicināt izglītības par ilgtspējas un pašpietiekamības jautājumiem pieejamību Latgales reģionā.

Izglītības pieejamība ir atslēgnosacījums jaunu/netradicionālu/piemirstu, bet aktuālu darbošanās/dzīves modeļu ieviešanai plašākā sabiedrībā. Pastāvot strukturām, kuras spēj dažāda vecuma ieinteresētiem cilvēkiem sniegt strukturētas zināšanas cilvēkiem pieejamā formā – intelektuāli pieejamā formā, kā arī praktiski sasniedzamas un finansiāli pieejamas – sabiedrības izglītības līmenis par definēto problēmloku paaugstinās un cilvēku rīcības dažādās situācijās mainās atbilstoši apgūtajām zināšanām. Izglītību sniedzošām strukturām jāsniedz zināšanas un motivācija šīs zināšanas pielietot, tādā veidā izglītotais cilvēks, mainot savu atbildes rīcību uz situācijām, kļūst par mini “pārmaiņu aģentu” sabiedrībā, jo ar savu piemēru mainīs sabiedrības reakciju kopumā.

Ilgtspējas un pašpietiekamības jautājumi Latvijā šobrīd tiek skatīti ļoti akadēmiskā līmenī universitātēs vai atstāti pašplūsmā dažu NVO kompetencē, cik nu pieļauj šo NVO kapacitāte. Abi minētie līmeņi maz ietekmē sabiedrības izpratni par to, KĀPĒC nepieciešama uzvedības maiņa minētajos jautājumos. Situācijas uzlabošanai tomēr ir labs pamats - iesaistot pamata un vidējās izglītības iestādes – ekoskolas, alternatīvās skolas, nelielās vietējās pamatskolas – izglītības par ilgtspējas un pašpietiekamības risinājumiem sniegšanā, tiek sasniegta plaša sabiedrības daļa. Nozarē iesaistīto NVO sadarbība savā starpā un ar izglītības iestādēm ir nepieciešama strukturēta zināšanu piedāvājuma izstrādē gan pamatizglītībā, gan mūžizglītībā.

¹ http://www.csb.gov.lv/sites/default/files/publikacijas/nr_15_majsaimniecibas_budzetu_apsekojuma_galvenie_rezultati_2012_13_00_lv.pdf

Kopienas prioritāte ir gan pašas kopienas iekšienē, gan sadarbībā ar citām NVO, izglītības struktūrām radīt precedentus ilgtspējas un pašpietiekamības izglītības programmu izstrādē un ieviešanā dažādos izglītības līmeņos.

Izvirzītais mērķis – uz 2020.gadu izmēģināt un/vai ieviest ilgtspējas un pašpietiekamības izglītības programmas prototipus vismaz trīs izglītības struktūrās.

1.3.4 Prioritāte: Pašpietiekamības un lauku saimniecības neatkarību (autonomiju) veicinošu tehnoloģiju adaptācija vietējiem apstākļiem un realizācija Latgales reģionā.

Stipras un autonomas lauku saimniecības stiprina lauku ekonomiku un valsts sabiedrību kopumā, padara sabiedrību pašpietiekamāku un mazāk atkarīgu no globāliem satricinājumiem. Augsts saimniecības autonomijas (tai skaitā energoautonomijas) līmenis ir obligāts nosacījums labbūtībai recesīvā reģionā, kad infrastruktūras un pakalpojumu pieejamība un kvalitāte sarūk. Latgales lauku saimniecības tradicionālais dzīvesveids balstīts lokālo resursu izmantošanā un maksimāli noslēgtā/autonomā saimniekošanas veidā. Tajā pat laikā 20./21. gs. tehnoloģiju ieviestās izmaiņas cilvēku dzīvesveidā, padara lauku saimniecību atkarīgu no pievestajiem resursiem un palielina iznesumu no saimniecības ražas vai cilvēklaika veidā.

Latvijā nav pievērsta uzmanība lauku saimniecību nostiprināšanai. Tieši otrādi - ar 2015.gadu uzsākot ar likumisku regulējumu palīdzību realizēt Latvijas Lauku attīstības programmu 2014.-2020., uzsākta arī resursu pārdale par labu lielsaimniecībām un lauku apdzīvotības samazināšanai. Būtībā kopienas stratēģijas mērķis ir pretdarbība labi organizētai un finansētai valsts un Eiropas līmeņa ilgtermiņa stratēģijai, kas tiek lobēta globālā līmenī. Lai gan abu stratēģiju mērķi ir pretstāvoši, to risinājumiem piesaistītie līdzekļi ir nesamērojami. Tajā pat laikā tieši nesamērojamība arī rada iespēju pretdarbībai. Saglabājot nesamērojamību arī risinājumu līmenī, tiek radīts augsts potenciāls kopienas stratēģisko mērķu veiksmīgai realizācijai.

Kopienas prioritāte ir meklēt, adaptēt un realizēt tos tradicionālajā kultūrā un/vai modernajās zinātnēs balstītos mikro-risinājumus, kuri nav likumiski regulējami vai finansiāli ietekmējami, bet kuru ieviešanas rezultātā lauku saimniecības pašpietiekamības un autonomijas līmenis paaugstinās, vienlaicīgi palielinot arī vides kvalitāti un saimniecības ilgtspēju.

Izvirzītais mērķis – uz 2020.gadu adaptēt un vismaz prototipu līmenī ieviest vismaz trīs lauku saimniecības pašpietiekamību un autonomiju veicinošas tehnoloģijas kopienas dalībnieku saimniecībās.

2 Rīcības plāns 2016. – 2020. gadam

Prioritāte	Mērķis	Rīcības virzieni	Aktivitāšu grupas	2016.gada aktivitāšu provizorisks plāns
Pašpietiekamības un lauku saimniecības neatkarību (autonomiju) veicinošu tehnoloģiju adaptācija vietējiem apstākļiem un realizācija Latgales reģionā	Uz 2020.gadu adaptēt un vismaz prototipu līmenī ieviest vismaz trīs lauku saimniecības pašpietiekamību un autonomiju veicinošas tehnoloģijas kopienas dalībnieku saimniecībās	Permakultūras tehniku dārzkopībā/ laukkopībā ieviešanas uzsākšana Latgales saimniecībās	<ul style="list-style-type: none"> Permakultūras metožu izmantošana/ pārbaudīšana/ pielāgošana dalībnieku saimniecībās; Permakultūras zināšanu centra uzlabošana, ierīkošana; Permakultūras festivāla kā zināšanu izplatīšanas un savstarpēju produktīvu diskusiju bāzes ikgadēja rīkošana; Ekskursiju vadīšana pa permakultūras saimniecību. 	Visu sezonu - Parauglauku apkopšana saimniecībās; Maijā/oktobrī - Mulčēšanas un dobju veidošanas talkas sastādītajos skolu dārzos; Jūlijā - Bērnu nometne sadarbībā ar Preiļu brīvo skolu un Špoģu mazpulkiem Augustā - dalība permakultūras festivāla 2016 rīkošanā
		Etnogrāfisko būvniecības tradīciju un ekobūvniecības principu apvienošana lokālo būvmateriālu izmantošanai lauku sētas iekārtošanā	<ul style="list-style-type: none"> 2 dienu meistaru un interesentu pieredzes apmaiņas praktiskās meistarklases – „jam session”- formāta izmantošana dažādu tradicionālo (būvniecības) prasmju apmācībai/ popularizēšanai; Meistaru – mācekļu sadarbības tradīcijas iedibināšana/atjaunošana/ stiprināšana; (eko/etno)būvniecības projektu veidošana/demonstrēšana dalībnieku saimniecībās 	Akmens tēsēju „jam session” augustā; Visu sezonu – Salmu mājas interjera un eksterjera uzlabošana biedrības Permakultūras zināšanu centrā; Vasarā – vairākdienu meistarklase mācekļiem lubu jumtu likšanā
		Energo neatkarības risinājumu pielāgošana mazbudžeta saimniecībām Latgales klimatiskajiem apstākļiem	<ul style="list-style-type: none"> Izpēte un pilotprojektu izstrāde lēta modulāra biogāzes fermentatora izveidei; Informācijas izplatīšana par mazo vēja un ūdens mehānisko sūkņu pielietojuma iespējām Latgalē; Diskusijas/ pieredzes apmaiņas/ praktiski semināri par veselīgas pārtikas sagatavošanu ilgstošai glabāšanai, neizmantojot (maz izmantojot) modernos enerģijas avotus – t.sk. pagrabi, ledus pagrabi, fermentēšana, sāļšana, kaltēšana, žāvēšana, kūpināšana, rotēšana – tradicionālās prakses, modernie pielietojumi. Efektīvu sadegšanas krāšņu, „eko”apsildes sistēmu popularizēšana (raķeškrāšns, saules krāšns uc) 	Gada sākumā -Projekta sagatavošana LEADER programmai par biogāzes fermentatora pilotprojektu; jūnijā/augustā - Mazie lokālie „sievu semināri” pārtikas sagatavošanā – Vārkavā, Ambeļos
Veicināt izglītības par ilgtspējas un pašpietiekamības jautājumiem	Uz 2020.gadu izmēģināt un/vai ieviest ilgtspējas un pašpietiekamības izglītības	Sadarbība ar Preiļu Brīvo skolu (PBS) permakultūras ideju integrēšanā pamatskolas programmā		Janvāris-maijs – dažādu ilgtspējas ideju izpēlēšana kopā ar bērniem PBS, pieredzes apkopošana.

Prioritāte	Mērķis	Rīcības virzieni	Aktivitāšu grupas	2016.gada aktivitāšu provizoriskais plāns
pieejamību Latgales reģionā	programmas prototipus vismaz trīs izglītības struktūrās	Sadarbība ar reģiona skolām, t.sk. topošo ekoskolu Vārkavas pamatskolā izglītības satura nodrošināšanā	<ul style="list-style-type: none"> Satura nodrošināšana ekonometnēs; pētniecisko darbu tēmu piedāvājums, mentorings; sadarbība ar mazpulkiem 	Aprīlī, maijā - Skolu dārzu apkopšanas talkas pavasarī Vārkavā, Špoģos, Priekuļos, Ambeļos.
		Pētījumu veikšana par ilgtspēju laukos un dalība zinātniskos/augstskolu rīkotos pasākumos ar savas pieredzes/pētījumu apkopojumu	<ul style="list-style-type: none"> Pētījums par Latgales lauku ilgtspēju; prakses nodrošināšana LU un DU vides studiju programmu studentiem 	*janvārī – martā veikt 30 padziļinātās intervijas par Latgales lauku ilgtspēju; * Jūnijā – DU studentu prakse „vides projekti Latvijā”
		Sadarbība ar Latvijas Permakultūras biedrību par mūžizglītības programmu sēklu maiņā, permakultūrā utml izstrādi	Pieredzes apkopšana mūžizglītības programmu izstrādē; Zinošu lektoru piesaiste programmu izstrādē/ realizācijā Multimediālu materiālu sagatavošana un publicēšana	Visu gadu – fotostāstu un videomateriālu gatavošana un publicēšana biedrības mājaslapā; Februāris - Sadarbības projekts par sēklu bibliotēkas izveidi „Nordplus”
Veicināt Latgales iedzīvotāju pašapģādi ar bioloģisku/dabīgu pārtiku	Līdz 2020.gadam trīskāršot pašaudzētās bioloģiskās pārtikas patēriņu kopienā salīdzinot ar 2015.gadu.	Tiešās pirkšanas veicināšana Latgalē	Veidot/ piedalīties uzturēšanā tiešās pirkšanas grupām; zemnieku sadarbības veicināšana	Visu gadu - Turpināt uzturēt Preiļu tiešās pirkšanas grupu; Februāris – organizēt
		Sēklu audzēšanas un maiņas veicināšana	Sēklu maiņas pasākumi; sadarbība ar citām NVO sēklu bibliotēkas izveidē	Februārī – sēklu maiņas pasākums
		Pārtikas audzēšanas katram priekš sevis veicināšana	Dalībnieku saimniecību pašapgādes palielināšana Mulčēšanas un bezaršanas tehniku popularizēšana ; dalība citu organizētos kvalitatīvos semināros; Izmantot formātu „sievu semināri” pārmaiņu (jaunu, darbu un/vai resursus taupošu ideju) pakāpeniskai ieviešanai sabiedrībā	Visu gadu – dalībnieku saimniecību ražības uzlabošana; Visu gadu – kartupeļu salmos turpmāka propogandēšana;
Veidot domubiedru tīklojumu reģionā	uz 2020. gadu salīdzinot ar 2015.gadu trīskāršot veiksmīgi darbojošos un sadarbojošos “pārmaiņu aģentu” skaitu, veidojot vismaz 12 aktīvus darbojošos “sadarbības tīkla mezglu punktus” Latgales reģionā	Veidot aktīvu „interneta” kopienu	mājas lapas uzturēšana ieinteresēto personu e-pastu listes izveide/ uzturēšana/papildināšana izmantot aktīvas ziņu listes, domubiedrus sociālajos tīklos utml. * publicitātes shēmas izstrāde un ievērošana	Visu gadu
		Kontaktpasākumi domubiedru atrašanai un noturēšanai	Sēklu maiņa; Stādīšanas talkas; * Permakultūras festivāls	

3 Fragmenti no Astrīdas semināru dienasgrāmatas

2014.gada 28.-30. augusts, Ambeļi

Pēc pirmās satikšanās reizes ir pagājuši gandrīz 3 mēneši. Lai cik tas dīvaini arī nebūtu, bet tiekamies kā seni draugi. Visi ir pacilātā garastāvoklī, arī es. Nedaudz satraukums, jo mums jāsāk šis neparastais maratons. Bet tas ātri vien pazūd, jo saprotu, ka jāsadarbojas ar sev līdzīgi domājošiem. Te saprotu, ka vecumam nav nozīmes. Jūtos saprasta un novērtēta.

Sākas pirmās nodarbības. Oho! Tas tik ir ko vērts. Neviens no lektoriem neko neuzspiež. Tas ir ļoti jauki, jo liek pašam visu izdomāt. Ja neizdomā pats, tad kāds ir jau izteicis savu viedokli, kurš pārsteidzošā kārtā ir tāds pats kā manējais, nu vai gandrīz tāds pats. Dažreiz viedokļi atšķiras, bet tas dod iespēju izdarīt secinājumus, domāt, spriest, izteikt savas domas.

Katrs izteiktais viedoklis liek aizdomāties: vai un kā es kaut ko līdzīgu varu izdarīt pie sevis kopienā. Tas ir cerīgi. Beidzot kāds noformulē un liek man pašai saprast, kas tā kopiena vispār ir. Galvenais kas man patīk ir tas, ka varu izteikt savu viedokli, kurš ne vienmēr ir pareizs. Bet tāpēc jau ir šīs mācības, lai kāds vai kādi noliktu uz pareizā ceļa, lai izkristalizētu savu mērķi turpmākajai darbībai.

Man ļoti patīk kolektīvs, atmosfēra, darbības forma. Šis viss notiek kā spēle, kā laba relaksācija, kā mierīga atpūta no ikdienas darbiem, bet tajā pašā laikā ir ļoti saspringts darbs. Gunai liels paldies par tulkošanu. Pamazām sāku atcerēties angļu valodu. Neiet uz priekšu tik ātri kā gribētos, bet zināms progress jau ir.

Man ļoti patīk lektori. Ja Jonass saka, ka viņi ir labākie un gudrākie Latvijā, tad tā arī ir. Man patīk Jonasa attieksme un izturēšanās. Man patīk tas, ka grupas dalībnieki un lektori ir kopā, un tad šīs mācības vairāk līdzinās pieredzes apmaiņai, nevis mācību stundai. Man patīk Kristaps, kurš ļoti atbildīgi un korekti veic savus pienākumus. Vislielākais prieks ir par Lieni. Ļoti laba meitene, ar kuru viegli atrast kopēju valodu un sastrādāties.

Man prieks, ka sniedzot padomu par ar telpu un ēdinātāju izvēli, kā arī iespējām iepazīt vietējo kultūru esam trāpījušas abas ar Lieni tieši desmitniekā (vismaz pašām tā likās). Tam kā apliecinājums bija labie pateicības vārdi beigās. Ilze bija fantastiska ar savu stāstījumu par savu saimniecību. Beidzot Jonass, Emīls, Kristaps un pārējie saprata, kas ir permakultūra, jo līdz šim, katru reizi, kad es ierunājos par to, visu acīs redzēju tādu nelielu neizpratni par ko tad es īsti runāju un iestājos. Un kur nu vēl Vija Aglonas maizes muzejā! Viņa bija vienkārši nepārspējama. Neklātienē jāsaka paldies arī Jurim Ostrovskim, kas uzrīkoja jauko ballīti Višķu estrādē ar Gunti Veitu un saldo astoņdesmito gadu mūziku, kas lika relaksēties dejās un nonākt kontaktā ar vietējo publiku aktīvākajai daļai no mūsu jaukā kolektīva.

Šoreiz kaut kā nervozāk nekā citas reizes. Seminārs notiek mūsūpusē. Dažas dienas pirms pasākuma Āris atsūta mums mājas darbu. Esam visi šokā. Pasēžot un padomājot var arī mājas darbu uzrakstīt. Kaut kāds murgojums, bet lai nu tā būtu.

Nervozēju par to kā citi uztver mūsu ciemu - nav pabeigts remonts mūsu guļamteļpā. Kur tad mēs gulēsim? Liene mani mierina – gan jau kaut kā. Un viņai bija taisnība. Kultūras nams ir tāds maziņš, mājīgs. Visi esam kopā un kaut kā jūtamies kā viena liela ģimene. Kārtējo reizi pārliecināsim, ka šie jaunieši ir forši, ka esmu ar viņiem uz viena viņa.

Jau pirmajā vakarā esam noslogoti ar mācībām. Āris ir izdomājis, ka mums jau ceturtdienas vakarā nav ko ņemt ar izklaidēm, bet ir jāpastrādā. Vispār jau ir labi. Vakārā savietojamies, sabučojamies, pastrādājam, patusējam un ejam gulēt.

Otrā dienā sākas īstais darba laiks. Nodarbības kā vienmēr ir ļoti interesantas, izzinošas un iedvesmojošas. Arī šoreiz mums liek paskatīties uz parastām lietām no savādākas, nekā vispārpieņemtās prizmas. Mēs staigājām pa Vārkavu un meklējām stiprās un vājas puses ekonomikā, vidē un sociālajos jautājumos. Visu to vajadzēja iemūžināt bildēs. Tas tā uzskatāmi parādīja tieši to, ko mēs redzējām.

Nu viss ir forši. Vakārā ciemos pie Latgales keramiķiem. Fantastiski! Vēlāk ekskursija pa vietējo veikalu OGA. Pati Ingūna vadīja šo pasākumu. Bija tik neparasti – ekskursija pa lielveikalu. Tas kaut kā ļoti atbilstoši sasaucās ar mūsu kopienu pasākumu.

Arī pēdējā diena ir piesātināta ar visādām jaunām lietām. Sāk justies kaut kādas noguruma pēdas. Tas ir labi. Ir sajūta, ka viens posms tuvojas noslēgumam.

Un tā kopiena Ambeļi- Vārkava- Preiļi darbojās visa šī gada garumā.

Šī bija lieliska iespēja iesaistīties projektā, kas lika paskatīties uz savu darbu no malas, saprast prioritātes, saskatīt skaidrāk mērķus. Iesākumā taustījāmies kā mazi, akli kaķēni. Mums pašām nebija īsti skaidrība, kā lai noformulē savu mērķi. Tas nāca ļoti grūti, bet izdevās. Mūsu kopienai specifika ir pavisam pretēja nekā citām projektā iesaistītajām kopienām. Ja citām kopienām ir sava teritorija, tad mums ir ideja kurai mēs cenšamies piesaistīt cilvēkus. Mēs mēģinām aptvert arvien lielāku teritoriju un piesaistīt pēc iespējas vairāk cilvēku permakultūras idejai laukos.

Projekta ietvaros tika pārrunātas dažādas iespējas, kā uzrunāt cilvēkus, kā ieinteresēt viņus pielietot citādas saimniekošanas metodes laukos, kā komunicēt, kā pašam saskatīt kopienas virzību.

Semināru temati bija izvēlēti pārdomāti. Pēc katrām nodarbībām bija iespēja iegūtās zināšanas pielietot praksē savā kopienā gatavojoties jauniem pasākumiem un realizējot dažādās idejas.